

# Poskytovanie garantovaných energetických služieb v SR v kontexte pravidiel Eurostatu z hľadiska dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy



Národný projekt

Odborne o energii

Slovenská inovačná a energetická agentúra

## OBSAH

1. Úvod .....	2
2. Poskytovanie garantovaných energetických služieb v SR .....	2
3. Pravidlá Eurostatu pre štatistické vykazovanie zmlúv o energetickej efektívnosti .....	3
4. Niektoré dôležité aspekty poskytovania GES podľa rozhodnutí Eurostatu a postupu GES vypracovanom MH SR .....	4
5. Financovanie zlepšovania energetickej efektívnosti z verejných zdrojov a zo zdrojov EÚ .....	9
5.1. Financovanie z verejných a/alebo EÚ zdrojov .....	9
5.2. Garantované úspory .....	10
5.3. Praktická aplikácia testov Eurostatu zameraných na posúdenie potreby zaradenia GES do súvahy subjektu verejnej správy .....	10
6. Použitá literatúra .....	17

## 1. Úvod

Slovenská inovačná a energetická agentúra vypracovala tento materiál v súlade s Konceptiou rozvoja garantovaných energetických služieb vo verejnej správe Slovenskej republiky (ďalej len „konceptia“) a pravidlami Eurostatu pre štatistické vykazovanie zmlúv o energetickej efektívnosti (ďalej len „pravidlá Eurostatu“).

Materiál má slúžiť prijímateľom garantovaných energetických služieb (ďalej len „GES“) – subjektom verejnej správy na strane jednej a poskytovateľom GES na strane druhej. Obsahuje základné princípy započítavania výdavkov na GES do dlhu verejnej správy, ako aj praktické príklady aplikácie testov Eurostatu a má tak pomáhať pri rozhodovaní o možnostiach a rozsahu implementácie GES z hľadiska dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy. Jeho súčasťou je aj *informatívny výpočtový nástroj* určený pre energetických audítorov, ktorý umožňuje predbežné vyhodnotenie testov Eurostatu opísaných v kapitole 5.

## 2. Poskytovanie garantovaných energetických služieb v SR

Ministerstvo financií SR v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“), vypracovalo koncepciu ako iniciatívny dokument. Podnetom pre vypracovanie koncepčného materiálu bola úloha C.9 uznesenia vlády SR č. 570 z 13. decembra 2017.

Cieľom koncepcie je zdefinovať postup a nevyhnutné kroky ku komplexnému usmerneniu verejných subjektov vo forme metodického usmernenia, ktoré si však najskôr vyžaduje niektoré legislatívne úpravy. Materiál takisto reflektuje usmernenia Európskeho štatistického úradu pre oblasť poskytovania a využívania garantovaných energetických služieb ***tak, aby využívanie týchto služieb vo verejnej správe nemalo vplyv na maastrichtský dlh Slovenskej republiky*** počítaný metodikou Európskeho systému národných a regionálnych účtov ESA 2010 (ďalej len „ESA 2010“).

Na koncepciu, ktorá bola schválená vládou SR 11. júla 2018, nadväzuje Postup pri príprave a realizácii garantovaných energetických služieb vo verejnej správe<sup>1</sup> (ďalej len „postup GES“), ktorého súčasťou je aj vzorová zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor (ďalej len „vzorová zmluva o GES“). Vzorová zmluva o GES poskytuje subjektom verejnej správy presný rámec, ktorý im umožňuje dodržať súlad s platnou legislatívou a usmerneniami Eurostatu. Vzorová zmluva bola oficiálne konzultovaná s Eurostatom, ktorý posúdil, či sú riziká v tejto zmluve dostatočne prenesené na poskytovateľa GES a či zmluva spĺňa podmienky, aby sa záväzky z nej vyplývajúce nezapočítavali do verejného dlhu.

Energetické služby majú od 1.12.2014 významnú legislatívnu podporu v zákone č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetickej efektívnosti“). Zákon o energetickej efektívnosti zaviedol v § 15 až 20 systém definície a podpory energetických služieb. MH SR vedie na svojom webovom sídle zoznamy poskytovateľov GES a zoznam odborne spôsobilých osôb na vykonávanie garantovanej energetickej služby.

---

<sup>1</sup> Dokument je dostupný na stránke MH SR:

<https://www.mhsr.sk/energetika/garantovana-energeticka-sluzba-pre-verejny-sektor>

### 3. Pravidlá Eurostatu pre štatistické vykazovanie zmlúv o energetickej efektívnosti

Pravidlá Eurostatu vychádzajú zo 4 dokumentov dostupných v anglickom jazyku:

- **ESA 2010<sup>2</sup>** - referenčný rámec aplikácie pravidiel Európskeho systému národných a regionálnych účtov EÚ, ktorý je v platnosti od septembra 2010;
- **Príručka vládneho deficitu a dlhu – implementácia ESA 2010<sup>3</sup>** (ďalej len „príručka o deficite“)
- **Usmernenie Eurostatu o nezapočítavaní zmlúv GES do verejného dlhu krajiny<sup>4</sup>**, aktualizovaná verzia z roku 2017 (ďalej len „usmernenie Eurostatu“);
- **Používateľská príručka Eurostatu o štatistickom vykazovaní GES<sup>5</sup>**, (ďalej len „používateľská príručka“).

Základ pravidiel Eurostatu je definovaný v článku 104 Maastrichtskej zmluvy, ktorá upravuje postup pri nadmernom schodku. Európska komisia sa prostredníctvom Eurostatu snaží garantovať správne uplatňovanie ESA 2010, s cieľom zabezpečiť spoľahlivé a porovnateľné štatistiky dlhu a deficitu členských štátov. Používanie ESA 2010 je právne záväzné pre všetky členské štáty EÚ.

V tejto súvislosti v septembri 2017 Eurostat a Európska investičná banka (ďalej len „EIB“) aktualizovali usmernenie Eurostatu z dôvodu sprehľadnenia evidencie účtovníctva projektov GES pre verejný sektor. Toto usmernenie vysvetľuje ako aplikovať pravidlá ESA 2010 na projekty GES. Úlohou aktualizovaného usmernenia Eurostatu je mobilizácia súkromných investícií, know-how a financovania do energetickej efektívnosti verejných budov. Európska komisia a EIB budú naďalej ponúkať technickú podporu a poradenstvo aj prostredníctvom programov ako sú HORIZON 2020, ELENA, JASPERS, či European Investment Advisory Hub.

Používateľská príručka bola vypracovaná Eurostatom a EIB za účelom objasnenia praktickej aplikácie usmernenia Eurostatu z roku 2017. Odráža najnovšie myšlienky Eurostatu, a preto má v prípade sporných bodov prednosť.

---

<sup>2</sup> <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925693/KS-02-13-269-EN.PDF/44cd9d01-bc64-40e5-bd40-d17df0c69334>

<sup>3</sup> <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/7203647/KS-GQ-16-001-EN-N.pdf/5cfae6dd-29d8-4487-80ac-37f76cd1f012>

<sup>4</sup> <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Perform-Contracts-Gov-Accounts.pdf/>

<sup>5</sup> [http://www.eib.org/attachments/pj/guide to statistical treatment of epcs en.pdf](http://www.eib.org/attachments/pj/guide%20to%20statistical%20treatment%20of%20epcs%20en.pdf)

## 4. Niektoré dôležité aspekty poskytovania GES podľa rozhodnutí Eurostatu a postupu GES vypracovanom MH SR

Táto kapitola sa venuje niektorým aspektom poskytovania GES podľa postupov stanovených Eurostatom a podľa postupov stanovených MH SR. Pre lepšiu prehľadnosť ich uvádzame graficky rozlíšené.

### Eurostat – vlastníctvo GES kapitálu<sup>6</sup>:

#### **Hlavné princípy štatistického vykazovania GES podľa pravidiel Eurostatu:**

Cieľom pravidiel Eurostatu je špecifikovať, ktorá zo zmluvných strán GES je ekonomickým vlastníkom opatrení vrátane kapitálových výdavkov (napr. stavebné práce, zariadenia), ktoré sú vykonané v rámci GES (ďalej len „GES kapitál“). Z ekonomického hľadiska je vlastníkom tá zmluvná strana, ktorá preberá na seba väčšinu rizík a zároveň aj odmien spojených s GES kapitálom.

Ak poskytovateľ GES preberá na seba väčšinu rizík a odmien spojených s využívaním GES kapitálu a rizík spojených s efektívnosťou, údržbou a rekonštrukciou, potom je považovaný za vlastníka GES kapitálu.

Ak sa hodnotením podľa týchto Pravidiel Eurostatu preukáže, že vlastníkom GES kapitálu je subjekt verejnej správy, potom GES musí byť vedené v súvahe tohto subjektu. Ak však hodnotenie rizík a odmien naznačuje, že subjekt verejnej správy nie je ekonomickým vlastníkom GES kapitálu, potom je možné GES z jeho súvahy vyňať. V oboch prípadoch je úlohou Štatistického úradu SR určiť ekonomického vlastníka GES kapitálu vyhodnotením GES podľa ESA 2010.

Ekonomické vlastníctvo má prednosť pred právnym vlastníctvom – t. j. ak poskytovateľ GES preberá na seba väčšinu rizík a odmien spojených s využívaním GES kapitálu a rizík spojených efektívnosťou, údržbou a rekonštrukciou, potom je považovaný za vlastníka GES kapitálu. Obvykle subjekt verejnej správy vypláca okrem platieb za GES poskytovateľovi GES aj predbežné platby za následné odkúpenie GES kapitálu do majetku subjektu verejnej správy po skončení GES zmluvy. Vzhľadom na vopred zaplatenú sumu a amortizáciu GES kapitálu, po ukončení zmluvy subjekt verejnej správy poskytovateľovi GES nedopláca buď vôbec nič, alebo len veľmi malú sumu.

<sup>6</sup> V kontexte slovenskej metodiky pod pojmom GES kapitál rozumieme energetické zhodnotenie

**Typy GES kapitálu na účely štatistického vykazovania podľa Eurostatu:**

Pravidlá Eurostatu **sa vzťahujú** na štatistické vykazovanie GES, ktorého súčasťou sú kapitálové výdavky (napr. stavebné práce, inštalácia energetických zariadení) na zlepšenie energetickej efektívnosti prostredníctvom zníženia energetickej náročnosti existujúcej infraštruktúry.

Pravidlá Eurostatu **sa nevzťahujú** na opatrenia energetickej efektívnosti, ktoré nevyžadujú kapitálové výdavky (napr. plánovanie, optimalizácia, údržba zariadení), čiže sú vyňaté z rámca pôsobnosti pravidiel Eurostatu a sú posudzované ako zmluva o poskytnutí služieb.

**Typické príklady činností a kapitálu, ktoré patria do rámca definície GES podľa Eurostatu:**

- vykurovacie, klimatizačné a vetracie systémy,
- zariadenie na kombinovanú výrobu elektriny a tepla,
- osvetlenie,
- systémy prípravy teplej vody,
- systémy energetickeho manažmentu budov,
- systémy vonkajšieho tienenia, riadenie tienenia na základe intenzity osvetlenia,
- kotly a klimatizačné jednotky,
- zateplenie plášťa budovy,
- zaizolovanie strechy,
- výmena okien,
- verejné osvetlenie.

**GES zahŕňa aj kapitálové výdavky na:**

- prídavné vybavenie a zariadenia na uľahčenie dodávky služieb, ktoré sú predmetom GES (napr. zariadenia na monitorovanie spotreby energie); a/alebo
- zariadenia produkujúce energiu (napr. fotovoltika) na spotrebu v existujúcich prevádzkach a/alebo na predaj tretím stranám. Avšak, ak kapitálové výdavky na takéto zariadenia predstavujú 50 % a viac celkových kapitálových výdavkov na zariadenia, ktoré boli vybudované a/alebo nainštalované v rámci zmluvy, zmluvu nie je možné uznať ako GES v zmysle Pravidiel Eurostatu.

**Postup GES (MH SR) – vlastníctvo energetického zhodnotenia:**

Vybudované energetické zhodnotenie vstupuje do vlastníctva subjektu verejnej správy: poskytovateľ GES nebude právnym vlastníkom vybudovaného energetického zhodnotenia, bude však zodpovedný za jeho údržbu (čiastočne aj prevádzku) a z hľadiska štatistického vykazovania bude počas trvania zmluvy (od momentu odovzdania vybudovaného energetického zhodnotenia do majetku subjektu verejnej správy) jeho ekonomickým vlastníkom. V prípade neplatenia platieb za GES zo strany subjektu verejnej správy, keď má poskytovateľ GES na tieto platby nárok, poskytovateľ GES nemôže demontovať energetické zhodnotenie z budovy ani nijako brániť subjektu verejnej správy v jeho užívaní a bude si od subjektu verejnej správy môcť vymáhať iba neuhradené platby a s nimi spojené finančné sankcie.

Z právneho hľadiska bude poskytovateľ GES vlastníkom energetického zhodnotenia, ak ide o samostatnú vec v právnom zmysle slova, len do momentu dohodnutého v zmluve o GES, najneskôr však do dňa jeho odovzdania do prevádzky. Poskytovateľ GES bude na základe zmluvy o GES oprávnený vstupovať na majetok verejnej správy z dôvodu nevyhnutných zásahov, vrátane výmeny existujúcich zariadení. Toto zariadenie bude poskytovateľ GES počas trvania zmluvy o GES oprávnený aj prevádzkovať a udržiavať.

V prípade zhodnotenia majetku verejnej správy, ktorým nevzniká nová vec v právnom zmysle slova (napr. zateplenie budovy, výmena okien alebo strechy), nevzniká vlastnícke právo v prospech poskytovateľa GES k vykonaným úpravám. Zhodnotený majetok verejnej správy (pôjde najmä o budovy, resp. ich časti) síce nebude poskytovateľ GES prevádzkovať, ale bude oprávnený vstupovať na majetok verejnej správy a vykonávať tam zásahy. Subjekt verejnej správy, ako zmluvná strana, musí zabezpečiť dodržiavanie zmluvných povinností, ktoré vyplývajú zo vzorovej zmluvy o GES. Právo vlastníka alebo správcu nakladať neobmedzene s predmetom svojho vlastníctva (správy) ostáva zachované, pričom dáva poskytovateľovi GES oprávnenie z tohto titulu vypovedať zmluvu o GES. Ak poskytovateľ GES nevypovie zmluvu o GES v prekluzívnej lehote, všetky práva a povinnosti subjektu verejnej správy zo zmluvy o GES prechádzajú na nového nadobúdateľa. Zmena správcu majetku verejnej správy nebude mať vplyv na trvanie zmluvy o GES.



### Eurostat:

#### **Operatívny lízing:**

Podľa ESA 2010 sa za operatívny lízing považuje lízing, kde právny vlastník je zároveň aj ekonomickým vlastníkom. GES je možné v zmysle tohto základného princípu považovať za operatívny lízing vždy, keď vlastníkom GES kapitálu je poskytovateľ GES a po dohode zmluvných strán je možné operatívny lízing uplatniť na hnutelný aj nehnuteľný GES kapitál. Vlastník akceptuje riziká spojené s prevádzkou zariadení, ktoré sú predmetom lízingu a zároveň je prijímateľom ekonomických benefitov súvisiacich s prevádzkou týchto zariadení. Operatívny lízing je možné uplatniť vtedy, keď sú splnené nasledovné podmienky:

- Dotknutý GES kapitál je ľahko demontovateľný a odstrániteľný;
- Poskytovateľ GES sa zmluvne zaviazal demontovať (kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy) nefunkčné alebo zastarané časti zariadení zo svojej vlastnej iniciatívy, alebo na žiadosť subjektu verejnej správy;
- Subjekt verejnej správy sa nezaviazal k vlastníctvu zariadení ani k ich prevzatíu po ukončení trvania zmluvy za zostatkovú hodnotu;
- V zmluve nie je uvedená celková očakávaná životnosť zariadení.

Do súvahy subjektu verejnej správy (čistá hodnota ním prijatých/poskytnutých pôžičiek) sa v tom prípade započítavajú platby subjektu verejnej správy za prenájom (poplatky GES).

#### **Nákup a spätný lízing:**

Model nákupu so spätným lízingom je možné na GES aplikovať rovnako ako operatívny lízing v prípade, keď vlastníkom GES kapitálu je poskytovateľ GES. Eurostat považuje náklady subjektu verejnej správy na nákup GES kapitálu od poskytovateľa GES, t. j. vstupné záväzky, za úverový záväzok a podľa dohovoru sa okamžite započítavajú do vstupného úverového majetku v dôsledku finančného prenájmu medzi subjektom verejnej správy a poskytovateľom GES (započítanie dvoch vstupných úverov pri vzniku). Nie je teda potrebné pripísať žiadny dlh, resp. splátky dlhu ani subjektom verejnej správy ani poskytovateľom GES. Následne sú počas celej doby trvania zmluvy o GES z účtu subjektu verejnej správy vyplácané poskytovateľovi GES len (mesačné) platby za GES.

#### **Financovanie formou faktoringu bez regresu:**

Na základe zmluvy o faktoringu poskytovateľ GES odpredá banke alebo inej finančnej inštitúcii za jednorazovú platbu všetky budúce platby, ktoré bude platiť subjekt verejnej správy poskytovateľovi GES. Financovanie GES formou faktoringu bez regresu stavia prijímateľa (subjekt verejnej správy) voči poskytovateľovi GES do nevýhodnej pozície z dôvodu nerovnomerného rozloženia rizík medzi poskytovateľa GES a subjekt verejnej správy. V tomto prípade (t. j. GES kombinovaná s financovaním formou faktoringu bez regresu) nie je za vlastníka GES kapitálu považovaný poskytovateľ GES, ale subjekt verejnej správy.



To znamená, že subjekt verejnej správy má s GES kapitálom zaobchádzať ako s transakciou finančného lízingu (kde je subjekt verejnej správy v pozícii nájomcu) a všetky kapitálové výdavky spojené s GES eviduje ako tvorba hrubého fixného kapitálu, čo platí pre všetky kapitálové výdavky od začiatku a sú priradené k zodpovedajúcemu úverovému záväzku. Aktuálne GES platby platené subjektom verejnej správy by sa preto mali rozdeľovať na: platby za služby, hlavný dlh a úroky.

V prípade faktoringu s regresom, by riziko malo zostávať na strane poskytovateľa GES, nie na strane subjektu verejnej správy a rovnako GES kapitál by mal byť vedený v súvahe poskytovateľa GES, nakoľko je ich ekonomickým vlastníkom.

### Postup GES (MH SR):

#### **Faktoring<sup>7</sup> a forfaiting<sup>8</sup>:**

Poskytovateľ GES bude mať právo previesť svoje právo inkasovať platby za GES (budúca pohľadávka alebo časť pohľadávky) tretej osobe, najčastejšie však finančnej inštitúcii, v rámci faktoringu. Budú však musieť byť zachované všetky podmienky platenia platieb za GES zo strany subjektu verejnej správy a nebude môcť byť prenesené riziko nedosiahnutia garantovanej úspory na verejný subjekt.

Podľa vzorovej zmluvy o GES je poskytovateľ GES oprávnený postúpiť v prospech tretej osoby časť svojho nároku na zaplatenie čiastkových platieb za GES, avšak vždy iba v rozsahu najviac 80%.

Nemôže to ale urobiť bez predchádzajúceho písomného súhlasu druhej zmluvnej strany (subjektu verejnej správy).

Faktoring, t. j. odpredaj pohľadávky poskytovateľa GES finančnej inštitúcii, resp. forfaiting, nebude mať vplyv na charakter zmluvných záväzkov subjektu verejnej správy v rámci zmluvy o GES, pretože faktoring nepovedie k zmene zmluvných povinností subjektu verejnej správy platiť platby za GES dohodnutým spôsobom. Nepôjde preto o úver napriek tomu, že subjekt verejnej správy bude mať v dôsledku faktoringu záväzok priamo voči finančnej inštitúcii, ktorá budúcu pohľadávku alebo jej časť (t. j. nárok na budúce platby) od poskytovateľa GES nadobudla.

<sup>7</sup> Faktoring je vopred zmluvne dohodnutý priebežný odkup krátkodobých pohľadávok (zvyčajne so splatnosťou do 180 dní) faktoringovou spoločnosťou. Faktoringová spoločnosť, väčšinou banka, sa tak stáva veriteľom a preberá od dodávateľa akékoľvek riziko, že kupujúci nebude schopný alebo ochotný zaplatiť. Úplný faktoring je odkupovanie krátkodobých pohľadávok a zároveň spracovanie celého finančného výkazníctva. (<https://www.poistenie.sk/lexikon/faktoring>)

<sup>8</sup> Forfaiting- odkup pohľadávok splatných v budúcom termíne bankou alebo inou finančnou inštitúciou. Spravidla ide len o odkup špeciálnych, t.j. len stredno- alebo dlhodobých pohľadávok, a spravidla (t.j. pri tzv. pravom forfaitingu) je odkup bez možnosti regresu.

(<https://www.ako-uctovat.sk/uctovny-slovník.php?co=Forfaiting&id=357>)

Vzor zmluvy o GES upravuje aj túto oblasť, a to spôsobom, aby sa akékoľvek nároky medzi subjektom verejnej správy a poskytovateľom vysporiadali v rámci jedného roka, od kedy boli zistené. Platby voči finančnej inštitúcii (postúpená časť platieb) môžu počas tohto roka pokračovať v nezmenenej výške, ale poskytovateľ GES musí akýkoľvek nárok subjektu verejnej správy, ktorý nebolo možné vysporiadať cez zníženie platieb, uhradiť buď jednorazovo, alebo môže subjekt verejnej správy pristúpiť k predčasnému ukončeniu zmluvy z dôvodov na strane poskytovateľa GES. V takom prípade si finančná inštitúcia vysporiada akékoľvek zostávajúce nároky už priamo s poskytovateľom GES.

## 5. Financovanie zlepšovania energetickej efektívnosti z verejných zdrojov a zo zdrojov EÚ

Príklady sa týkajú aplikácie Pravidiel Eurostatu na:

- **financovanie z verejných a/alebo EÚ zdrojov;**
- **garantované úspory.**

### 5.1. Financovanie z verejných a/alebo EÚ zdrojov

Pravidlá pre financovanie z verejných zdrojov<sup>9</sup> sú určené na stanovenie primeranosti podielu verejných zdrojov na kapitálových výdavkoch (mínus finančné prostriedky z EÚ):

$$\frac{\text{Financovanie z verejných zdrojov (granty, finančné nástroje)}}{\text{Kapitálové výdavky} - \text{Granty EÚ}} = \text{Podiel verejných zdrojov}$$

Ak tento podiel v percentuálnom vyjadrení je:

- $\geq 50\%$ , potom je GES zaradená do súvahy subjektu verejnej správy s dôsledkami na výšku dlhu verejnej správy,
- $< 1/3$  ale  $< 50\%$ , s veľmi veľkým dôrazom na štatistické posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy,
- $> 10\%$  ale  $\leq 1/3$ , s veľkým dôrazom na štatistické posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy,
- $\leq 10\%$ , s miernym dôrazom na štatistické posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy.

<sup>9</sup> Financovanie z verejných zdrojov je najčastejšie poskytované vo forme nenávratných kapitálových grantov (pôžičiek) alebo finančných nástrojov (FN) ako sú úvery alebo záruky.

Financovanie zo zdrojov EÚ je možné buď priamo z programov alebo nástrojov EÚ, alebo z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), vo forme nenávratných kapitálových grantov (pôžičiek) alebo finančných nástrojov (FN) ako sú úvery alebo záruky. Finančné prostriedky EÚ z operačných programov EŠIF, sú poskytované spolu s národným finančným príspevkom („národné spolufinancovanie“). Spolufinancovanie z národných zdrojov môže pochádzať buď zo súkromného sektora alebo z verejných zdrojov. Národné spolufinancovanie z verejných zdrojov je, na účely pravidiel Eurostatu, považované za financovanie z verejných zdrojov.

## 5.2. Garantované úspory

Hlavné pravidlo pri garancii úspor je, že výsledná úspora za obdobie trvania GES je väčšia alebo rovná ako súčet:

- platieb za GES, ktoré uhradí subjekt verejnej správy poskytovateľovi GES, počas trvania GES;
- akýchkoľvek (ďalších) výdavkov z verejných zdrojov (spojených s projektom), ktoré nie sú preplácané poskytovateľom GES

$$\Sigma \textit{garantované úspory} \geq \Sigma \textit{platby za GES} + \textit{grant (verejné národné zdroje)}$$

Ak nie je splnené toto pravidlo, potom je GES projekt zaradený do súvahy subjektu verejnej správy.

Na uvedených príkladoch je znázornená praktická aplikácia Pravidiel Eurostatu na rozsah vykonaných opatrení energetickej efektívnosti a na využitie verejných a/alebo EÚ zdrojov v prípadoch, kde je požiadavka na hodnotenie súvahy finančných prostriedkov z iných ako verejných zdrojov.

## 5.3. Praktická aplikácia testov Eurostatu zameraných na posúdenie potreby zaradenia GES do súvahy subjektu verejnej správy

Regionálny úrad zdravotníctva má záujem o zavedenie (balíka) opatrení energetickej efektívnosti, vo všetkých nemocniciach v jeho pôsobnosti formou GES. Celkové ročné výdavky úradu na energiu pred realizáciou sú 8,5 mil. EUR<sup>10</sup>.

Uvažuje sa nad dvomi rozdielnymi alternatívami riešení rekonštrukcie/obnovy:

**Alternatíva A:** základná rekonštrukcia vykurovacích systémov, klimatizačných systémov a systémov vetrania a osvetlenia. Pri kapitálových výdavkoch 10 mil. EUR je možné s využitím týchto opatrení dosiahnuť úsporu spotreby energie 20 % (t. j. 1,7 mil. EUR). Predpokladaná doba trvania zmluvy je 10 rokov;

<sup>10</sup> Názov a číselné údaje použité v tomto scenári sú informatívne a nevzťahujú sa na žiadny skutočný projekt alebo prístup k riešeniu.

**Alternatíva B:** komplexnejšia rekonštrukcia, ktorá ide nad rámec základnej rekonštrukcie z alternatívy A zahŕňa aj rekonštrukciu obvodového pláštia budovy (napr. zateplenie budovy a tiež výmenu okien a dverí). S touto alternatívou je pri kapitálových výdavkoch 25 mil. EUR možné dosiahnuť ročnú úsporu spotreby energie 40 % (t. j. 3,4 mil. EUR). Pre alternatívu B je nižšie v texte vypracovaných 5 alternatív financovania, z ktorých každá počíta s dĺžkou trvania zmluvy 10 rokov<sup>11</sup>.

Nižšie je názorne vysvetlená aplikácia **dvoch testov Eurostatu** zameraných na výdavky z verejných zdrojov a výšku garantovanej úspory.

**Alternatíva A: Základná rekonštrukcia; garantované úspory 20 %; žiadne financovanie z verejných zdrojov alebo EÚ**

		<b>Spôsob financovania:</b>	
Priemerné ročné náklady na energiu pred realizáciou projektu GES [€]	8,5 mil.	Investičné náklady poskytovateľa GES [€]	10 mil.
Garantované ročné úspory [€]	1,7 mil.	Grant (verejné národné zdroje) [€]	0
Trvanie zmluvy [rokov]	10	Grant (EÚ) [€]	0
Ročné platby za GES [€]	1,55 mil.	FN (verejné národné zdroje) [€]	0
Garantované úspory [%]	20 %	FN (EÚ) [€]	0
		Kapitálové výdavky [€]	10 mil.
<b>Testy Eurostatu:</b>			
1. Financovanie z verejných zdrojov (%)		→ 0	
(mierny dôraz na štatistické posúdenie)			
2. $\Sigma$ garantované úspory $\geq$ $\Sigma$ platby za GES + nenávratné financovanie z verejných národných zdrojov (grant)		→ ÁNO	

Posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy:

**Test č.1 je splnený:** nebolo preukázané financovanie z verejných zdrojov;

**Test č.2 je splnený:** garantované úspory (17 mil. eur za 10 rokov) prekročili súčet platieb za GES (15,5 milióna EUR za 10 rokov) a financovania (nenávratného) z verejných zdrojov (0 EUR)

<sup>11</sup>Komplexnejšia rekonštrukcia obvykle vyžaduje dlhšiu dobu trvania kontraktu, ale z dôvodu zjednodušenia a lepšej porovnateľnosti alternatív, bola pre všetky príklady zvolená rovnaká doba trvania kontraktu 10 rokov.

**Alternatíva B.1: Komplexná rekonštrukcia; garantované úspory 40 % žiadne financovanie z verejných zdrojov alebo EÚ**

Poskytovateľ GES garantuje úspory spotreby energie 40 % pri ročných platbách za GES 3,65 mil. EUR. Celkové ročné náklady Regionálneho úradu zdravotníctva sa zvýšia (ročné platby za GES prekročia garantované úspory). GES je v celom rozsahu financované poskytovateľom (t. j. nie sú použité žiadne EÚ ani národné finančné prostriedky).

		<b>Spôsob financovania:</b>	
Priemerné ročné náklady na energiu pred realizáciou projektu GES [€]	8,5 mil.	Investičné náklady poskytovateľa GES [€]	25 mil.
Garantované ročné úspory [€]	3,4 mil.	Grant (verejné národné zdroje) [€]	0
Trvanie zmluvy [rokov]	10	Grant (EÚ) [€]	0
Ročné platby za GES [€]	3,65 mil.	FN (verejné národné zdroje) [€]	0
Garantované úspory [%]	40 %	FN (EÚ) [€]	0
		Kapitálové výdavky [€]	25 mil.

  

<b>Testy Eurostatu:</b>	
1. Financovanie z verejných zdrojov (%)	→ 0 (mierny dôraz na štatistické posúdenie)
2. $\Sigma$ garantované úspory $\geq$ $\Sigma$ platby za GES + nenávratné financovanie z verejných národných zdrojov (grant)	→ NIE

Posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy:

**Test č. 1 je splnený:** Nebolo preukázané financovanie z verejných zdrojov;

**Test č. 2 nie je splnený:** garantované úspory (34 mil. eur za 10 rokov) sú nižšie ako súčet platieb za GES (36,5 mil. eur za 10 rokov) a nenávratná pôžička z verejných zdrojov (0 eur). Nesplnenie podmienky testu č. 2 znamená, že GES má dôsledok na výšku dlhu verejnej správy.

**Alternatíva B.2: Komplexná rekonštrukcia; garantované úspory 40 %; kapitálový grant z verejných zdrojov**

Regionálny úrad zdravotníctva je schopný zabezpečiť si grant z verejných zdrojov vo výške 5 mil. eur, ktorý je vyplatený poskytovateľovi GES na dotovanie kapitálových investícií. Súčasne sa úradu znížia ročné platby za GES poskytovateľovi na 2,95 mil. eur. Čisté ročné úspory pre regionálny úrad zdravotníctva budú 450 000 eur.

		<b>Spôsob financovania:</b>	
<b>Priemerné ročné náklady na energiu pred realizáciou projektu GES [€]</b>	<b>8,5 mil.</b>	<b>Investičné náklady poskytovateľa GES [€]</b>	<b>20 mil.</b>
<b>Garantované ročné úspory [€]</b>	<b>3,4 mil.</b>	<b>Grant (verejné národné zdroje) [€]</b>	<b>5 mil.</b>
<b>Trvanie zmluvy [rokov]</b>	<b>10</b>	<b>Grant (EÚ) [€]</b>	<b>0</b>
<b>Ročné platby za GES [€]</b>	<b>2,95 mil.</b>	<b>FN (verejné národné zdroje) [€]</b>	<b>0</b>
<b>Garantované úspory [%]</b>	<b>40 %</b>	<b>FN (EÚ) [€]</b>	<b>0</b>
		<b>Kapitálové výdavky [€]</b>	<b>25 mil.</b>
<b>Testy Eurostatu:</b>			
<b>1. Financovanie z verejných zdrojov (%)</b>		<b>→ 20 %</b>	
(veľký dôraz na štatistické posúdenie)			
<b>2. <math>\Sigma</math> garantované úspory <math>\geq</math> <math>\Sigma</math> platby za GES + nenávratné financovanie z verejných národných zdrojov (grant)</b>		<b>→ NIE</b>	

Posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy:

**Test č. 1 je splnený:** Grant z verejných zdrojov predstavuje financovanie z verejných zdrojov. Keďže grant tvorí 20 % kapitálových výdavkov, musí byť financovanie z verejných zdrojov vyhodnotené s veľkým dôrazom na štatistické posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy<sup>12</sup>.

**Test č. 2 nie je splnený:** celkové garantované úspory (34 mil. eur za 10 rokov) sú nižšie ako súčet platieb za GES (29,5 mil. eur za 10 rokov) a grant z verejných zdrojov (5 mil. eur). Nesplnenie podmienky testu č.2 znamená, že GES má dôsledok na výšku dlhu verejnej správy.

<sup>12</sup> Ako je vysvetlené v Kapitole 4 Usmernenia Eurostatu, kombinácia veľkého dôrazu na štatistické posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy s inými otázkami, ktoré ovplyvňujú štatistické spracovanie (ako je uvedené v Kapitole 3 Usmernenia Eurostatu), môže viesť k tomu, že GES bude zaradená do súvahy subjektu verejnej správy.

### **Alternatíva B.3: Komplexná rekonštrukcia; garantované úspory 40 %; grant EŠIF**

Z operačného programu EŠIF je dostupný kapitálový grant ako alternatíva ku kapitálovému grantu z verejných zdrojov – z alternatívy B.2. Grant EŠIF pozostáva z 50 % zo zdrojov EÚ a ďalších 50 % tvorí spolufinancovanie z verejných zdrojov. Rovnako ako v alternatíve B.2, kapitálový grant slúži na financovanie kapitálových výdavkov a umožní poskytovateľovi nastaviť ročnú platbu za GES na úroveň 2,95 mil., pri dosiahnutí ročnej úspory nákladov 450 000 eur pre Regionálny úrad zdravotníctva.

		<b>Spôsob financovania:</b>	
<b>Priemerné ročné náklady na energiu pred realizáciou projektu GES [€]</b>	<b>8,5 mil.</b>	<b>Investičné náklady poskytovateľa GES [€]</b>	<b>20 mil.</b>
<b>Garantované ročné úspory [€]</b>	<b>3,4 mil.</b>	<b>Grant (verejné národné zdroje) [€]</b>	<b>2,5 mil.</b>
<b>Trvanie zmluvy [rokov]</b>	<b>10</b>	<b>Grant (EÚ) [€]</b>	<b>2,5 mil.</b>
<b>Ročné platby za GES [€]</b>	<b>2,95 mil.</b>	<b>FN (verejné národné zdroje) [€]</b>	<b>0</b>
<b>Garantované úspory [%]</b>	<b>40 %</b>	<b>FN (EÚ) [€]</b>	<b>0</b>
		<b>Kapitálové výdavky [€]</b>	<b>25 mil.</b>
<b>Testy Eurostatu:</b>			
<b>1. Financovanie z verejných zdrojov (%)</b>		<b>→ 11 %</b>	
(veľký dôraz na štatistické posúdenie)			
<b>2. <math>\Sigma</math> garantované úspory <math>\geq</math> <math>\Sigma</math> platby za GES + nenávratné financovanie z verejných národných zdrojov (grant)</b>		<b>→ ÁNO</b>	

Posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy:

**Test č. 1 je splnený:** Finančné prostriedky poskytnuté z verejných zdrojov (2,5 mil. eur) na spolufinancovanie grantu EÚ predstavujú financovanie z verejných zdrojov. Grant EÚ vo výške 2,5 mil. eur sa odpočíta od celkových kapitálových výdavkov. Financovanie z verejných zdrojov potom predstavuje 11 %, t. j. musí byť štatisticky vyhodnotený s veľkým dôrazom na štatistické posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy.

**Test č. 2 je splnený:** Súčet garantovaných úspor (34 mil. eur za 10 rokov) je vyšší ako súčet platieb za GES (29,5 mil. za

10 rokov) a grantu z verejných zdrojov (2,5 mil. eur).



### **Alternatíva B.4: Komplexná rekonštrukcia, garantované úspory 40 %, grant EÚ a úver z verejných zdrojov**

V tejto alternatíve poskytovateľ GES dostane kapitálový grant z prostriedkov EÚ, ktorý nevyžaduje žiadne spolufinancovanie z verejných zdrojov<sup>13</sup>. Poskytovateľ GES navyše dostane preferenčný úver 10 mil. eur od štátnej agentúry, ktorá je klasifikovaná ako subjekt verejnej správy. Príspevok z preferenčného úveru umožní poskytovateľovi nastaviť ročnú platbu za GES na úroveň 2,8 mil. eur (t. j. nižšie ako v alternatívach B.2 a B.3, ktoré zahŕňajú len grant), pri dosiahnutí ročnej úspory nákladov 600 000 eur pre Regionálny úrad zdravotníctva.

		<b>Spôsob financovania:</b>	
<b>Priemerné ročné náklady na energiu pred realizáciou projektu GES [€]</b>	<b>8,5 mil.</b>	<b>Investičné náklady poskytovateľa GES [€]</b>	<b>20 mil.</b>
<b>Garantované ročné úspory [€]</b>	<b>3,4 mil.</b>	<b>Grant (verejné národné zdroje) [€]</b>	<b>0</b>
<b>Trvanie zmluvy [rokov]</b>	<b>10</b>	<b>Grant (EÚ) [€]</b>	<b>5 mil.</b>
<b>Ročné platby za GES [€]</b>	<b>2,8 mil.</b>	<b>FN (verejné národné zdroje) [€]</b>	<b>10 mil.</b>
<b>Garantované úspory [%]</b>	<b>40 %</b>	<b>FN (EÚ) [€]</b>	<b>0</b>
		<b>Kapitálové výdavky [€]</b>	<b>25 mil.</b>
<b>Testy Eurostatu:</b>			
<b>1. Financovanie z verejných zdrojov (%)</b>		<b>→ 50 %</b>	
(GES zaradená do súvahy subjektu verejnej správy)			
<b>2. <math>\Sigma</math> garantované úspory <math>\geq</math> <math>\Sigma</math> platby za GES + nenávratné financovanie z verejných národných zdrojov (grant)</b>		<b>→ ÁNO</b>	

Posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy:

**Test č. 1 nie je splnený:** Preferenčný úver predstavuje financovanie z verejných zdrojov<sup>14</sup>, ktorý je súčasťou celkových kapitálových výdavkov. Grant EÚ vo výške 5 mil. eur sa z celkových kapitálových výdavkov odpočíta. Výsledný podiel financovania z verejných zdrojov je potom 50 %, čo znamená, že GES je zaradená do súvahy subjektu verejnej správy a má dôsledok na výšku dlhu verejnej správy.

<sup>13</sup> Môže zahŕňať aj grant z operačného programu EŠIF, kde vlastný finančný príspevok poskytovateľa GES je započítaný ako národné spolufinancovanie zo súkromných zdrojov.

<sup>14</sup> Na porovnanie, ak by záruka bola poskytnutá subjektom, ktorý v zmysle klasifikácie nepatrí do verejného sektora (napr. národnou bankou), potom nie je považovaná za financovanie z verejných zdrojov, pokiaľ uvedený subjekt nekoná v mene subjektu verejnej správy, resp. na základe jeho explicitných alebo implicitných pokynov

**Test č. 2 je splnený:** Súčet garantovaných úspor (34 mil. eur za 10 rokov) je vyšší ako súčet platieb za GES (28 mil. za 10 rokov) a grantu z verejných zdrojov (0 mil. eur).

**Alternatíva B.5: Komplexná rekonštrukcia, garantované úspory 40 %, grant EÚ a úver z EŠIF**

Rovnako ako v alternatíve B.4, aj toto riešenie zahŕňa preferenčný úver 10 mil. eur poskytnutý štátnou agentúrou poskytovateľovi GES. Tento preferenčný úver je však financovaný z operačného programu EŠIF, ktorý z 50 % pozostáva z finančných prostriedkov EÚ a 50 % tvorí spolufinancovanie z verejných zdrojov (verejný sektor)<sup>16</sup>. Ako v alternatíve B.4, aj v tomto prípade pri kombinácii grantu EÚ a záruky budú poskytovateľovi GES ročné platby za GES nastavené na 2,8 mil. eur. Predpokladané ročné úspory Regionálneho úradu zdravotníctva sú 600 000 eur.

		<b>Spôsob financovania:</b>	
Priemerné ročné náklady na energiu pred realizáciou projektu GES [€]	8,5 mil.	Investičné náklady poskytovateľa GES [€]	20 mil.
Garantované ročné úspory [€]	3,4 mil.	Grant (verejné národné zdroje) [€]	0
Trvanie zmluvy [rokov]	10	Grant (EÚ) [€]	5 mil.
Ročné platby za GES [€]	2,8 mil.	FN (verejné národné zdroje) [€]	5 mil.
Garantované úspory [%]	40 %	FN (EÚ) [€]	5 mil.
		Kapitálové výdavky [€]	25 mil.
<b>Testy Eurostatu:</b>			
1. Financovanie z verejných zdrojov (%)		→ 25 %	
(veľký dôraz na štatistické posúdenie)			
2. $\Sigma$ garantované úspory $\geq$ $\Sigma$ platby za GES + nenávratné financovanie z verejných národných zdrojov (grant)		→ ÁNO	

Posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy:

**Test č. 1 je splnený:** Na rozdiel od alternatívy B.4 tvorí iba polovica preferenčného úveru (t. j. podiel predstavujúci národné spolufinancovanie) financovanie z verejných zdrojov; (t. j. podiel tvorený finančnými prostriedkami EÚ sa nezapočítava do financovania z verejných zdrojov). Pri výpočte podielu

<sup>15</sup> Ak záruka z operačného programu EŠIF alebo iného FN (úver, podriadený úver alebo priama investícia) boli poskytnuté skupinou EIB alebo inou medzinárodnou finančnou inštitúciou, klasifikovanou mimo sektora verejnej správy, nie sú započítavané do financovania z verejných zdrojov.

financovania z verejných zdrojov na kapitálových výdavkoch sa od celkovej sumy kapitálových výdavkov odpočítava grant EÚ (5 mil. eur). Výsledný podiel financovania z verejných zdrojov potom je 25 %, t. j. musí byť štatisticky vyhodnotený s veľkým dôrazom na štatistické posúdenie dôsledkov na výšku dlhu verejnej správy.

**Test č. 2 je splnený:** Súčet garantovaných úspor (34 mil. eur za 10 rokov) je vyšší ako súčet platieb za GES (28 mil. za 10 rokov) a grantu z verejných zdrojov (0 mil. eur).

## 6. Použitá literatúra

Názov	Link
Vzorová zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor	<a href="https://www.mhsr.sk/energetika/garantovana-energeticka-sluzba-pre-verejny-sektor">https://www.mhsr.sk/energetika/garantovana-energeticka-sluzba-pre-verejny-sektor</a>
Postup pri príprave a realizácii garantovaných energetických služieb vo verejnej správe	<a href="https://www.mhsr.sk/uploads/files/9RzCnDAw.pdf">https://www.mhsr.sk/uploads/files/9RzCnDAw.pdf</a>
Európsky systém národných a regionálnych účtov ESA 2010 / European system of accounts ESA 2010	<a href="https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925693/KS-02-13-269-EN.PDF/44cd9d01-bc64-40e5-bd40-d17df0c69334">https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925693/KS-02-13-269-EN.PDF/44cd9d01-bc64-40e5-bd40-d17df0c69334</a>
Príručka vládneho deficitu a dlhu – implementácia ESA 2010 / Manual on Government Deficit and Debt – Implenemtation of ESA 2010	<a href="https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/7203647/KS-GQ-16-001-EN-N.pdf/5cfae6dd-29d8-4487-80ac-37f76cd1f012">https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/7203647/KS-GQ-16-001-EN-N.pdf/5cfae6dd-29d8-4487-80ac-37f76cd1f012</a>
Usmernenie Eurostatu o nezapočítavaní zmlúv GES do verejného dlhu krajiny / Eurostat Guidance Note – The recording of Energy Performance Contracts in Government Accounts	<a href="https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Perform-Contracts-Gov-Accounts.pdf/">https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/7959867/Eurostat-Guidance-Note-Recording-Energy-Perform-Contracts-Gov-Accounts.pdf/</a>
Používateľská príručka Eurostatu o štatistickom vykazovaní GES / A Guide to the Statistical Tretment of Energy Performance Contracts	<a href="https://www.eib.org/attachments/pi/guide_to_statistical_treatment_of_epcs_en.pdf">https://www.eib.org/attachments/pi/guide_to_statistical_treatment_of_epcs_en.pdf</a>

Národný projekt

Odborne o energii

Slovenská inovačná a energetická agentúra

